ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ДІЮЧОЇ В УКРАЇНІ СИСТЕМИ ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ ТА ЇЇ НАБЛИЖЕННЯ ДО ВИМОГ ЄС

Юрків Надія Ярославівна —
радник при дирекції
Національного інституту стратегічних досліджень,
доктор економічних наук, професор,
заслужений економіст України
ORCID: 0000-0003-4434-6698

Данилишин Богдан Михайлович —
завідувач кафедри Київського національного
економічного університету імені В. Гетьмана,
академік Національної академії наук України,
доктор економічних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки України
ORCID: 0000-0002-4058-1191

Актуальність публікації зумовлена необхідністю здійснення аналізу ефективності розбудованої в Україні системи гарантування вкладів у контексті виявлених проблем, пов'язаних із проведенням очищення банківської системи України шляхом виведення з ринку «схемних» та недостатньо капіталізованих банків, що мали незадовільну якість кредитних портфелів. Мета статті полягає у дослідженні проблем діяльності Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (ФГВФО) в Україні та обґрунтуванні рекомендацій і заходів щодо вдосконалення системи гарантування вкладів. Методи дослідження, що використовувалися: термінологічний та статистичний аналіз, порівняння, логічного узагальнення, аналіз, синтез. Аналіз обмежено дослідженням внутрішніх чинників за період 2013–2018 рр., а також наявною статистичною інформацією станом на листопад 2019 р.

Аналіз основних проблем діяльності ФГВФО дав змогу визначити ключові з них, якими наразі є: неточне визначення цілей системи гарантування вкладів в Україні, що закладені у Стратегії розвитку ФГВФО на 2013–2017 роки; відсутність адекватної взаємодії системи гарантування вкладів з іншими елементами системи забезпечення фінансової стабільності; обмеженість ресурсів Фонду та відсутність інструментів прибуткового розміщення власних коштів; незначний розмір гарантованої суми відшкодування банківських вкладів та обмежене коло претендентів на відшкодування. Аналіз проблем функціонування чинної в Україні системи гарантування вкладів дає можливість окреслити необхідні заходи щодо її вдосконалення, зокрема йдеться про створення ефективної системи управління та продажу активів неплатоспроможних банків; вирішення проблеми реструктуризації боргових зобов'язань ФГВФО перед Міністерством фінансів України.

За результатами проведеного аналізу запропоновано шляхи забезпечення наближення вітчизняного банківського законодавства щодо гарантування вкладів до вимог Європейського Союзу, зокрема до Директив 2014/49/ЄС та 2014/59/ЄС: уточнення правової термінології (визначення термінів «недоступний вклад»; «вклад, що підлягає гарантуванню»; «цільовий рівень»; «низькоризикові активи» тощо); віднесення до основного завдання Фонду захист прав усіх вкладників, включно і юридичних осіб, фінансових установ тощо з відповідним розширенням повноважень Фонду; зміни системи фінансування Фонду та

принципів інвестування коштів системи гарантування вкладів відповідно до стандартів ЄС тощо.

Отримані за результатами аналізу висновки та рекомендації можуть позитивно вплинути на підвищення ефективності розбудованої в Україні системи гарантування вкладів та наближення її до вимог ЄС.

Ключові слова: система гарантування вкладів, банківська система, банківське законодавство, фінансова стабільність, відшкодування вкладів, фінансові ресурси.

Nadia Yurkiv, Bohdan Danylyshyn

PROBLEMS OF FUNCTIONING OF THE DEPOSITS GUARANTEE SYSTEM IN UKRAINE AND ITS APPROXIMATION TO EU REQUIREMENTS

The relevance of the publication is due to the need to analyze the effectiveness of the Deposit Guarantee Scheme developed in Ukraine in the context of identified problems related to the clearing of the banking system of Ukraine by withdrawing from the market «schematic» and under-capitalized banks that had poor credit portfolios. The purpose of the article is to investigate the problems of the activity of the Deposit Guarantee Fund in Ukraine and to substantiate recommendations and measures for the improvement of this system. Research methods: terminological and statistical analysis, comparison, logical generalization, analysis, synthesis. The limits of the study: the analysis is limited by the study of internal factors for the period 2013–2018, as well as the available statistical information as of November 2019.

The analysis of the main problems of the DGF activities has allowed to identify the key ones, which are currently: incorrect definition of the objectives of the Deposit Guarantee Scheme in Ukraine, which are enshrined in the DGF Development Strategy for 2013–2017; the lack of adequate interaction of the deposit guarantee system with other elements of the system of ensuring financial stability; limited resources of the Fund and lack of tools for profitable placement of own funds; a small amount of the guaranteed deposit amount for bank deposits and a limited number of claimants for reimbursement.

The results of the analysis suggested ways to ensure approximation of national banking legislation to guarantee deposits to the requirements of the European Union, in particular to Directive 2014/49/EU and 2014/59/EU: clarification of legal terminology (definition of terms «unavailable contribution»; «contributory contribution»; «guarantee»; «target level»; «low risk assets», etc.); attribution to the main task of the Fund the protection of the rights of all contributors, including legal entities, financial institutions, etc. with the corresponding extension of the Fund's powers; changes to the Fund's financing system and investment principles of the Deposit Guarantee Scheme in line with EU standards, etc.

The findings and recommendations obtained from the analysis will have a positive effect on improving the efficiency of the deposit guarantee system in Ukraine and bringing it closer to EU requirements.

Keywords: deposit guarantee system, banking system, banking legislation, financial stability, deposit repayment, financial resources.

До основних чинників, що негативно впливають на створення умов розвитку банківської системи в Україні на сучасному етапі, слід віднести: наслідки бойових дій на сході країни; стагнацію реального сектору економіки та труднощі адаптації його до складних умов через

високий рівень монополізації економіки; проблеми платіжного балансу внаслідок активного виведення капіталу, низьких обсягів прямих іноземних інвестицій та затримок із міжнародним фінансуванням; відсутність довіри населення; перекладання витрат кризи на населен-

ня через непопулярні соціальні заходи. Однак найбільш загрозливий вплив на результати діяльності банківської системи спричинила сама банківська криза — масштабне виведення неплатоспроможних банківських установ з ринку у 2014–2016 рр. зумовило падіння ВВП до 40 %, відтак актуалізувалася низка проблем, пов'язаних з аналізом ефективності розбудованої в Україні системи гарантування вкладів.

Дослідження питань, пов'язаних з аналізом ефективності систем гарантування вкладів, здійснюється в наукових працях вітчизняних та іноземних учених, серед яких: А. Даниленко, Н. Балдич, Ж. Довгань, Т. Карчева, А. Тривайло, В. Сорока, В. Коваленко, Ю. Серпенінова, G. S. Berger, S. Buser, A. Chen, E. J. Kane, Ch. W. Calomiris, V. V. Chari, R. Jagannathan, A. Demirgüç-Kunt, E. Detragiache, K. Dowd, B. Ely, D. Folkerts-Landau, C.-J. Lindgren, G. G. H. Garcia [1–15].

Водночас швидка зміна економічних умов та поява нових чинників, що погіршують фінансову стабільність банківської системи в Україні, потребують додаткового висвітлення.

Мета статті полягає в дослідженні проблем діяльності Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (ФГВФО) в Україні та обґрунтуванні рекомендацій і заходів щодо вдосконалення цієї системи.

Аналіз ефективності розбудованої в Україні системи гарантування вкладів в останні роки дає можливість дійти висновку про те, що наразі основними проблемами зазначеної системи є такі:

- **неточне визначення цілей** системи гарантування вкладів в Україні, що закладені у Стратегії розвитку ФГВФО на 2013–2017 роки. Метою Фонду було визначено «захист прав та законних інтересів вкладників банків, зміцнення довіри до банківської системи України, стимулювання залучення коштів у банківську систему, забезпечення ефективної процедури виведення неплатоспроможних банків з ринку та ліквідації банків». Отже, ця Стратегія передбачає гарантування вкладів фізичних осіб, проте не забезпечує підтримку інших вкладників. Натомість метою створення практично всіх систем страхування (гарантування) вкладів у світі в першу чергу є уникнення системних фінансових криз, тобто забезпечення стійкості фінансової системи держави, і лише в другу чергу — захист вкладників;
- **відсутність адекватної взаємодії системи гарантування вкладів з іншими елементами системи забезпечення фінансової стабільності.** Недостатня ефективність системи гарантування банківських вкладів в Україні зумовлена, зокрема, тим, що вона є «відірваною» від інших елементів системи забезпечення фінансової стабільності, особливо від банківського нагляду. Як наслідок — фінансові проблеми окремих банків не діагностуються на ранніх етапах, натомість виявляються на стадії, коли уникнути банкрутства банку важко або й неможливо;
- **обмеженість ресурсів ФГВФО та відсутність інструментів прибуткового розміщення власних коштів.** Відповідно до чинного законодавства Фонд може інвестувати власні кошти лише в облігації внутрішньої державної позики України (ОВДП), проте не має вільних ресурсів для їх придбання. Також залишається відкритим питання пошуку нових джерел поповнення ресурсів ФГВФО. Серед можливих варіантів — збільшення нормативу регулярного збору, що сплачують банки, та розширення кола учасників Фонду за рахунок включення до його переліку інших суб'єктів фінансового ринку (у т. ч. АТ «Державний ощадний банк України» (Ощадбанк) та інших кредитних установ). Протягом 2014–2016 рр. через дефіцит власних коштів для забезпечення виплат вкладникам неплатоспроможних банків Фонд залучив у Міністерства фінансів України кредити на суму 59,6 млрд грн, вартість яких становила від 10 до 12,5 % річних. Згідно з даними «Звіту про діяльність Ради з фінансової стабільності» (серпень 2018 — липень 2019) [16], станом на середину 2019 р. залишок за цими кредитами становив 49,4 млрд грн за основною сумою та понад 67,4 млрд грн становила заборгованість щодо сплати відсотків. Також у 2014–2015 рр. ФГВФО отримав понад 20 млрд грн кредитів від НБУ під 12,5–14 % річних і повністю розрахувався за цими кредитами лише в січні 2019 р.;
- **незначний розмір гарантованої суми відшкодування банківських вкладів та обмежене коло претендентів на відшкодування.** Чинний перелік вкладників (фізичні особи та фізичні особи — підприємці), що претендують на відшкодування депозитів у межах гарантованої суми, потребує розширення, зокрема за рахунок включення до нього інших суб'єктів фінансового ринку. Окрім розши-

рення переліку вкладників, також потребує збільшення сума гарантованого відшкодування, яка не змінювалася з 2012 р. (200 тис. грн, що еквівалентно майже 7 тис. євро). Відповідно до європейського законодавства сума гарантованого відшкодування у країнах ЄС становить 100 тис. євро.

Існує ще одна проблема системи гарантування вкладів в Україні, зумовлена **відмінностями української та європейської систем гарантування вкладів**, які, зокрема, стосуються:

- 1) *визначення термінів*. Директива ЄС 2014/49 містить визначення 18 термінів: «вклад»; «вкладник»; «система гарантування вкладів»; «недоступний вклад»; «вклад, що підлягає гарантуванню»; «цільовий рівень»; «низькоризикові активи» та ін. Українська система гарантування вкладів фізичних осіб (УСГВФО) послуговується 17 термінами, серед яких лише три відповідають дефініціям зазначеної Директиви ЄС («вклад»; «вкладник»; «система гарантування вкладів фізичних осіб»), проте їхні визначення не відповідають аналогічним термінам Директиви. Натомість в УСГВФО відсутні визначення окремих термінів, зокрема «недоступний вклад»; «вклад, що підлягає гарантуванню»; «цільовий рівень»; «низькоризикові активи»;
- 2) *переліку вкладників, що можуть розраховувати на повернення коштів у межах гарантованої суми*. В УСГВФО до вкладників належать фізичні особи та фізичні особи – підприємці. Натомість у країнах ЄС до них відносяться всі інші вкладники, і юридичні особи включно;
- 3) *рівня покриття*: в Україні це 200 тис. грн (еквівалент близько 7 тис. євро). Відповідно до Директиви ЄС 2014/49 рівень покриття становить 100 тис. євро;
- 4) *переліку вкладів, що підлягають гарантуванню*. Директивою ЄС 2014/49 встановлено перелік вкладів, що виключені із системи гарантування, та окремою дефініцією визначено вклади, які підлягають гарантуванню, як не виключені із системи гарантування. В УСГВФО існує ширший перелік вкладів фізичних осіб та фізичних осіб – підприємців, що не підлягають гарантуванню (мінімальний вклад – менше 10 грн; вклади власників істотної участі банку, пов'язаних із банком осіб, аудиторів та оцінювачів, які надавали професійні послуги банку; вклади з підвищеними процентними ставками; вклади на рахунках, що перебувають під арештом суду);
- 5) *часових меж виплати гарантованої суми відшкодування*. Директива ЄС 2014/49 передбачає поетапне скорочення строків виплат: з кінця 2018 р. – 20 робочих днів, з кінця 2020 р. – 15 робочих днів, з кінця 2023 р. – 10 робочих днів, з кінця 2024 р. – 7 робочих днів. Натомість в Україні для виплати гарантованого відшкодування ФГВФО потрібно 20 робочих днів та 30 днів – для банків з великою кількістю рахунків (понад 500 тис.);
- 6) *особливостей фінансування системи гарантування вкладів*. Відповідно до ст. 10 Директиви ЄС 2014/49 країни-члени повинні забезпечити умови, щоб системи гарантування вкладів мали належні схеми для визначення потенційних зобов'язань. Наявні фінансові ресурси систем гарантування вкладів мають бути «пропорційними щодо зобов'язань». При цьому джерела фінансування у ЄС включають: регулярні внески учасників (максимально 30 % від платіжних зобов'язань, що сплачуються наперед); спеціальні внески (максимально 0,5 % вкладів, які підлягають гарантуванню); альтернативні механізми фінансування (не визначені, але допускаються за потреби); державні та приватні механізми;
- 7) *різних особливостей використання коштів системи гарантування вкладів*. Згідно із статтею 11 Директиви ЄС 2014/49 це: 1) обов'язкове використання коштів, що передбачає: а) виплати вкладникам під час процедури банкрутства; б) фінансування виведення з ринку кредитних установ згідно зі ст. 109 Директиви BRRD (про відновлення роботи банку або виведення його з ринку), якщо сума не перевищує чисті збитки під час процедури банкрутства, та лише до 50 % від цільового рівня; 2) добровільне використання коштів, що передбачає фінансування на жорстких умовах альтернативних заходів для запобігання банкрутству банку; фінансування у випадку банкрутства, передачі активів та зобов'язань (а також депозитів) за умови, що сума витрат не перевищує чисту суму гарантованого відшкодування;
- 8) *відмінностей у принципах інвестування коштів систем гарантування вкладів*. Як зазначалося вище, ФГВФО може інвестувати власні кошти лише в ОВДП. Натомість у ЄС вільні кошти систем гарантування вкладів слід інвестувати у низькоризикові та диверсифіковані активи (ст. 336 Регламенту ЄС № 575/2013).

Аналіз відмінностей між УСГВФО та аналогічною європейською системою дає можливість обґрунтувати необхідні зміни чинного законодавства України в цій сфері.

Робота в цьому напрямі розпочалась із прийняття Закону України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18 березня 2004 р. № 1629-IV [17], у якому зазначено, що українське банківське законодавство належить до пріоритетних сфер, отже, зміни у ньому мають відбуватись у межах Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію з ЄС. Зокрема, відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України «Про імплементацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та ЄС, Європейським Співтовариством з атомної енергії і її державами-членами, з іншої сторони» від 17 вересня 2014 р. № 847-р [18]. до кінця 2019 р. Україна має імплементувати у національне законодавство елементи законодавчої бази Євросоюзу.

До Верховної Ради України було подано проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення ефективності виведення банків з ринку, продажу активів банків, а також адаптації до міжнародних стандартів та актів законодавства ЄС (реєстр. № 6273 від 07.02.2017 р.), проте 29 серпня 2019 р. цей законопроект було відкликано.

Висновки та пропозиції

Аналіз проблем функціонування чинної в Україні системи гарантування вкладів і відмінностей між українським та європейським законодавством у цій сфері дає можливість окреслити необхідні заходи щодо її удосконалення, висвітлені нижче.

1. Потрібно створити ефективну систему управління та продажу активів неплатоспроможних банків, зокрема забезпечити право ФГВФО розпочати підготовку кредитних установ до управління їхніми активами до виведення з ринку через здійснення їх оцінки та моніторингу їх стану, забезпечити справедливую та якісну оцінку активів, що має унеможливити реалізацію активів проблемних банків за 9–10 % їхньої балансової вартості. Отже, банки мають переходити під управління Фонду з «живими» активами, що передбачає співпрацю Фонду гарантування вкла-

дів фізичних осіб, НБУ, незалежних оцінювачів майна, незалежних аудиторів, судової системи, органів виконавчої влади та повну їх відповідальність перед законодавством, підвищення фінансової грамотності населення.

2. Необхідно вирішити проблему реструктуризації боргових зобов'язань ФГВФО перед Міністерством фінансів України шляхом продовження строків повернення цих позик, суттєвого зниження відсоткових ставок або списання нарахованих відсотків.

3. Потрібно наблизити вітчизняне банківське законодавство щодо гарантування вкладів до вимог Європейського Союзу, зокрема до Директив 2014/49/ЄС та 2014/59/ЄС, а саме:

- уточнити правову термінологію (визначення термінів, що не відповідають аналогічним термінам Директиви 2014/49/ЄС, та які в УСГВФО відсутні), зокрема сформулювати визначення таких категорій: «недоступний вклад»; «вклад, що підлягає гарантуванню»; «цільовий рівень»; «низькоризикові активи» тощо;
- віднести до основного завдання ФГВФО захист прав усіх вкладників, включно і юридичних осіб, фінансових установ тощо;
- розширити повноваження Фонду: залучення до підготовки механізмів урегулювання та планів урегулювання неплатоспроможності для кредитних установ, котрі успішно працюють, у разі набуття ними проблемності як банків, так і небанківських учасників кредитного ринку, та забезпечення виконання кредитною установою її ключових функцій під час застосування механізму врегулювання;
- забезпечити набуття участі у ФГВФО іншим учасникам фінансового ринку (у т. ч. кредитним установам);
- змінити систему фінансування ФГВФО, що полягає у відмові від державних запозичень та створенні фонду (окремого рахунку) фінансування потреб, пов'язаних із врегулюванням неплатоспроможності кредитних установ (у т. ч. банків) за рахунок коштів учасників аналогічно до положень Директиви 2014/49/ЄС;
- змінити принципи інвестування коштів системи гарантування вкладів відповідно до стандартів ЄС: вільні кошти Фонду слід інвестувати не лише в ОВДП, а й у низькоризикові та достатньо диверсифіковані активи;
- досягти скорочення строку початку виплат гарантованого розміру відшкодування за вкладами до семи робочих днів;

- запровадити поступове підвищення гарантованого розміру виплат за вкладами до європейського рівня, що становить 100 тис. євро, яке можливе лише при розширенні участі у Фонді інших учасників фінансового ринку;
- вирішити питання про включення до ФГВФО АТ «Державний ощадний банк України», що має стовідсоткову гарантію своїх вкладів, проте не є учасником Фонду.

Отримані за результатами аналізу висновки та запропоновані рекомендації позитивно вплинуть на підвищення ефективності розбудованої в Україні системи гарантування вкладів та наближення її до вимог ЄС.

Проведення подальших досліджень в означеному напрямі може зосереджуватися на способах оцінювання ваги ризику в розрахунку внесків до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.

Список використаних джерел

1. Даниленко А. Еволюція системи гарантування вкладів в Україні до світових стандартів: макропруденційний аспект. *Вісник НБУ*. 2017. № 242. С. 15–30.
2. Балдич Н. Державне гарантування вкладів та проблеми асиметричності інформації в банківському секторі. *Вісник Національної академії державного управління*. 2009. Вип. 4. С. 55–63.
3. Довгань Ж. Страхування депозитів у забезпеченні фінансової стійкості банківського сектору. / Наук. зап. Нац. ун-ту «Острозька академія». Серія «Економіка». 2012. Вип. 206. С. 187–191.
4. Карчева Т., Тривайло А., Сорока В. Побудова ефективної системи страхування депозитів: вітчизняний та зарубіжний досвід. *Чернігівський науковий часопис*. 2016. № 1 (7). С. 118.
5. Коваленко В. Розвиток системи гарантування вкладів до і після кризи. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2013. Вип. 1 (48). С. 96–102.
6. Серпенінова Ю. Відповідність національної системи гарантування вкладів фізичних осіб світовим стандартам ефективності // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : зб. наук. пр. Вип. 38. Суми : УАБС НБУ, 2014. С. 240–250.
7. Berger, G. S. Reforming Deposit Insurance and the Regulatory System: the Failure of the Middle Way. *Cato Journal*. Vol. 14. No. 2 (Fall 1994). Pp. 221–241.
8. Buser, S., Chen, A., Kane, E. J. Federal Deposit Insurance, Regulatory Policy, and Optimal Bank Capital. *Journal of Finance*. Vol. 36. No. 1. Pp. 51–60.
9. Calomiris, Ch. W. Building an Incentive-Compatible Safety Net: Special Problems for Developing Countries, Columbia University. 1996.
10. Chari, V. V., Jagannathan, R. (1988). Banking Panics, Information, and Rational Expectations Equilibrium. *Journal of Finance*. Vol. 43. No. 3. Pp. 749–761.
11. Demirgüç-Kunt, A., Detragiache, E. (1998). Financial Liberalization and Financial Fragility. IMF Working Paper. No. 98/83.
12. Dowd, K. Deposit Insurance: A Skeptical View. *Review, Federal Reserve Bank of St. Louise*. Vol. 75. No. 1. Pp. 14–17.
13. Ely, B. Yes-Private Insurance is a Viable Alternative to Federal Deposit Insurance. *Proceedings of a Conference on Bank Structure and Competition*. Federal Reserve Bank of Chicago. 1985.
14. Folkerts-Landau, D., Lindgren, C.-J. (1998). Toward a Framework for Financial Stability/ IMF. 1998. URL: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/wefs/toward/index.htm> (дата звернення: 23.12.2019).
15. Garcia, G. G. H. Deposit Insurance: a Survey of Actual and Best Practices. *IMF Working Paper*. 1999. No. 99/54.
16. Звіт про діяльність Ради з фінансової стабільності (серпень 2018 – липень 2019). Київ, 2019. 18 с. URL: <https://nbu1.bank.gov.ua/files/aoSleFuHsNunyON> (дата звернення: 23.12.2019).
17. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу : Закон України від 18.03.2004 № 1629-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/218-19> (дата звернення: 23.12.2019).
18. Про імплементацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.09.2014 № 847-р. URL: <https://docs.dtkr.ua/download/pdf/1095.12605.8> (дата звернення: 23.12.2019).

References

1. Danylenko, A. (2017). Evoliutsiia systemy harantuvannia vkladiv v Ukraini dosvitovykh standartiv: makroprudentsiinyi aspekt [Evolution of the Deposit Guarantee System in Ukraine to World Standards: A Macroprudential Aspect]. *Visnyk NBU – Bulletin of National Bank of Ukraine*, 242, 15–30 [in Ukrainian].
2. Baldych, N. (2009). Derzhavne harantuvannia vkladiv ta problem asymetrychnosti informatsii v bankivskomu sektori [Government guarantee of deposits and problems of asymmetry of information in the banking sector]. *Visnyk Natsionalnoi akademii derzhavnoho upravlinnia – Bulletin of the National Academy of Public Administration*, 4, 55–63 [in Ukrainian].
3. Dovhan, Zh. (2012). Strakhuvannia depozytiv u zabezpechenni finansovoi stiikosti bankivskoho sektoru [Deposit insurance in ensuring the financial stability of the banking sector]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia» – Scientific Notes of the National University of Ostroh Academy*, 206, 187–191 [in Ukrainian].
4. Karcheva, T., Tryvailo, A., Soroka, V. (2016). Pobudova efektyvnoi systemy strakhuvannia depozytiv: vitchyzniani ta zarubizhnyi dosvid [Building an effective deposit insurance system: domestic and foreign experience]. *Chernihivskiyi naukovyi chasopys – Chernihiv Scientific Journal*, 1 (7), 118 [in Ukrainian].
5. Kovalenko, V. (2013). Rozvytok systemy harantuvannia vkladiv do i pislia kryzy [Development of a deposit guarantee system before and after the crisis]. *Visnyk sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen – Bulletin of Socio-Economic Research*, 1 (48), 96–102 [in Ukrainian].
6. Serpeninova, Yu. (2014). Vidpovidnist natsionalnoi systemy harantuvannia vkladiv fizychnykh osib svitovym standartam efektyvnosti [Compliance of the National Deposit Guarantee Scheme with the World Performance Standards]. *Problemy i perspektyvy rozvytku bankivskoyi systemy Ukrainy – Problems and Prospects of Development of the Banking System of Ukraine*, 38. Sumy: UABSNU (pp. 240–250) [in Ukrainian].
7. Berger, G. S. (1994). Reforming Deposit Insurance and the Regulatory System: the Failure of the Middle Way. *Cato Journal*. Vol. 14, No. 2 (Fall 1994), (pp. 221–241) [in English].
8. Buser, S., Chen, A., & Kane, E. J. (1981). Federal Deposit Insurance, Regulatory Policy, and Optimal Bank Capital. *Journal of Finance*. Vol. 36, No. 1 (pp. 51–60) [in English].
9. Calomiris, Ch. W. (1996). *Building an Incentive-Compatible Safety Net: Special Problems for Developing Countries*. Columbia University [in English].
10. Chari, V. V., & Jagannathan, R. (1988). Banking Panics, Information, and Rational Expectations Equilibrium. *Journal of Finance*. Vol. 43, No. 3 (pp. 749–761) [in English].
11. Demirgüç-Kunt, A., & Detragiache, E. (1998). Financial Liberalization and Financial Fragility. *IMF Working Paper*, No. 98/83 [in English].
12. Dowd, K. (1993). Deposit Insurance: A Skeptical View. *Review, Federal Reserve Bank of St. Louise*. Vol. 75, No. 1 (pp. 14–17) [in English].
13. Ely, B. (1985). Yes-Private Insurance is a Viable Alternative to Federal Deposit Insurance. *Proceedings of a Conference on Bank Structure and Competition, Federal Reserve Bank of Chicago* [in English].
14. Folkerts-Landau, D., & Lindgren, C.-J. (1998). Toward a Framework for Financial Stability. *IMF*. www.imf.org/external/pubs/ft/wefstoward/index.htm (viewed 23.12.2019) [in English].
15. Garcia, G. G. H. (1999). Deposit Insurance: a Survey of Actual and Best Practices. *IMF Working Paper*, No. 99/54 [in English].
16. Zvit pro diialnist Rady z finansovoi stabilnosti (serpent 2018 – lypen 2019) [Financial Stability Board Performance Report (August 2018 – July 2019)]. (2019). [nbu1.bank.gov.ua](https://nbu1.bank.gov.ua/files/aoSleFuHsNunyON). Retrieved from <https://nbu1.bank.gov.ua/files/aoSleFuHsNunyON> (viewed 23.12.2019) [in Ukrainian].
17. Pro Zahalnodержavnu prohramu adaptatsii zakonodavstva Ukrainy do zakonodavstva Yevropeiskoho Soiuzu : Zakon Ukrainy vid 18.03.2004 № 1629-IV [On the National Program of Adaptation of the Legislation of Ukraine to the Legislation of the European Union: Law of Ukraine of 18.03.2004 No. 1629-IV]. (2004). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/218-19> (viewed 23.12.2019) [in Ukrainian].
18. Pro implementatsiiu Uhody pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiei storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym Spivtovarystvom z atomnoi enerhii i yikhniymi derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony : Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 17.09.2014 № 847-r [On the Implementation of the Association Agreement between Ukraine, of the one part, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their Member States, of the other part: Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 17.09.2014 No. 847-r]. (2014). docs.dtkr.ua. Retrieved from <https://docs.dtkr.ua/download/pdf/1095.12605.8v> (viewed 23.12.2019) [in Ukrainian].